

Nr 113.

Ankom till riksdagens kansli den 27 maj 1918 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändringar i villkoren för lån från fonden för torvindustriens befrämjande samt anslag till kapitalökning för samma fond.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 30 april 1918 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 404, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels godkänna följande ändringar i villkoren för lån från fonden för torvindustriens befrämjande, att från och med den dag, Kungl. Maj:t finner gott bestämma, tillämpas å lån, som därefter beviljas, nämligen:

att lån må av Kungl. Maj:t beviljas till belopp, motsvarande hälften av den å fullbordad anläggning nedlagda kostnaden eller av beräknad anläggningskostnad för nytt företag, jämte kostnad för mossbottuens iordningställande för kulturändamål, dock att undantagsvis beträffande nytt företag lan må, när särskilda omständigheter prövas böra därtill föranleda, beviljas intill två tredjedelar av samma kostnader; samt

att lån icke må för samma företag beviljas till större belopp än 300,000 kronor för bränntorvfabrik och 100,000 kronor för torvströfabrik;

dels ock till kapitalökning för ifrågakvarande fond anvisa såsom reservationsanslag ej mindre å tilläggsstat för år 1918 2,000,000 kronor, än även för år 1919 1,000,000 kronor.

Fonden för torvindustriens befrämjande inrättades enligt beslut av 1902 års riksdag, som bemyndigade riksgäldskontoret att för ändamålet tillhandahålla ett belopp av högst 1,500,000 kronor. Sedermera

har fonden småningom ökats, så att dess kapital vid 1917 års utgång uppgick till 3,584,682 kronor 5 öre. För år 1918 har till fonden beviljats en kapitalökning av 650,000 kronor, så att fonden numera uppgår till 4,234,682 kronor 5 öre.

Nu gällande villkor för lån från fonden antogs av riksdagen år 1902 med ändringar åren 1915 och 1917 samt innefattas i kungörelsen den 19 juni 1917. Lån beviljas till högst två tredjedelar av å fullbordad anläggning nedlagd kostnad eller av beräknad anläggningskostnad för icke fullbordad anläggning jämte kostnad för mossbottens iordningställande för kulturändamål, därest skyldighet därtill ålägges låntagaren. Utlämnat lån förräntas efter 4 procent och återbetalas, sedan 4 år varit amorteringsfria, under därpå följande tolv år med en tolfedel om året, så att det är slutbetalt senast vid utgången av det sextonde året. Något maximum för lånesumman till den enskilde låntagaren är icke stadgat.

Efter att först hava redogjort för en av 1916 års torvkommitté den 18 februari 1918 gjord framställning rörande fonden för torvindustriens befrämjande och däröver av vederbörande myndighet avgivna utlåtanden har departementschefen för egen del anfört följande:

»De av torvkommittén föreslagna begränsningarna av lånen ur ifrågavarande fond synas mig påkallade med hänsyn till önskvärdheten av att förmånen av dylika lån må komma ett större antal företag till godo. Dessa begränsningar avse dels lånens relativa storlek, som föreslås inskränkt från nuvarande högst två tredjedelar till högst hälften av anläggningskostnaden, där ej undantagsvis särskilda omständigheter prövas böra föranleda större lån, intill två tredjedelar av sagda kostnad, dels ock lånens absoluta maximum, som föreslås bestämt till 300,000 kronor för bränntorvfabrik och 100,000 kronor för torvströfabrik. Jag tillstyrker alltså, att ändringar i denna riktning vidtagas i villkoren för lån från fonden. Jag vill för övrigt erinra, att villkoren icke blivit i detalj fastställda av riksdagen, utan riksdagen har endast uttalat sin mening i avseende å vissa huvudpunkter.

Vad beträffar de nu behöfliga anslagsbeloppen finner jag väl utredningen giva stöd för det av ämbetsverken föreslagna beloppet av sammanlagt $2\frac{1}{2}$ miljoner kronor för lån till bränntorv- samt torvströanläggningar. Med hänsyn emellertid till de oerhört stora krav, som för närvarande ställas på statskassan, anser jag kapitalökningen för innevarande år böra begränsas till det tidigare beräknade beloppet av 2 miljoner kronor. För år 1919 torde 1 miljon kronor böra anvisas, såsom också beräknats i statsverkspropositionen. Beloppen böra utgå av låne-medel, vilket även förutsattes i budgetförslaget.»

Med instämmande i vad departementschefen i sitt yttrande till statsrådsprotokollet sålunda anfört får utskottet hemställa, *Utskottet.*

att riksdagen må
dels godkänna följande ändringar i villkoren för lån från fonden för torvindustriens befrämjande, att från och med den dag, Kungl. Maj:t finner gott bestämma, tillämpas å lån, som därefter beviljas nämligen:

att lån må av Kungl. Maj:t beviljas till belopp, motsvarande hälften av den å fullbordad anläggning nedlagda kostnaden eller av beräknad anläggningskostnad för nytt företag, jämte kostnad för mossbottens iordningsställande för kulturändamål, dock att undantagsvis beträffande nytt företag lån må, när särskilda omständigheter prövas böra därtill föranleda, beviljas intill två tredjedelar av samma kostnader; samt

att lån icke må för samma företag beviljas till större belopp än 300,000 kronor för bränntorvfabrik och 100,000 kronor för torvströfabrik;

dels ock till kapitalökning för ifrågavarande fond anvisa såsom reservationsanslag ej mindre å tilläggsstat för år 1918 2,000,000 kronor, än även för år 1919 1,000,000 kronor.

Beträffande sättet för medlens anskaffande torde statsutskottet framdeles avgiva förslag.

Stockholm den 27 maj 1918.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Närvarande: se utlåtande nr 112.